

Yetkecilik ve Sosyal Baskınlık
Yönelimi Gibi Değişkenler
Açısından Bireysel Farklılıklar ve
Önyargı

Yetkeci Kişilik Kuramı (Adorno ve ark., 1950)

Yetkeci Kişilik Özellikleri

- Düşünce ve duyguları yoklamaktan kaçınma
- Belirsizliğe karşı hoşgörüsüzlük, katı düşünce biçimi
- İnsanüstü varlıklara inanma ve bel bağlama eğilimi

Yetkeci Kişilik Kuramı (Adorno ve ark., 1950)

Yetkeci Kişilik Özellikleri

- İnsanın doğasını yarı ahlakçı ve alaycı bir tutumla horlayıp bastırma
- Geleneksellik
- Katılık
- Bastırılmış inkâr
- Başkasının zayıflığından yararlanma, korku ve bağımlılık geliştirme

Yetkeci kişiliğin geliřimi

- Psikoanalitik kurama dayanır
- Hiyerarşik, yetkeci ve istismarcı ebeveyn-çocuk iliřkileri
- Katı otorite ve disiplin uygulamalarının yaygın ve cinselliğin yasak olduğu bir çocukluk dönemi
- Bilinçaltı erotik çatışmalarla baş edebilmek için gelişen aşırı derecede muhafazakâr fikirler

Yetkeci kişiliğin lm

- F Scale ile ölçülmektedir
- **9 alt boyutu:** (1) geleneksellik, (2) yetkeci boyun eğme, (3) yetkeci saldırganlık, (4) duygusal kapalılık, (5) batıl inanç ve kalıpyargı, (6) g ve sertlik, (7) yıkıcılık ve insanların iyiliğine inançsızlık, (8) yansıtmacılık, (9) cinsellik

Yetkeci Kişilik ve Önyargı ilişkisi

- Yetkeci kişilik ve azınlık gruplara yönelik önyargılar arasındaki olumlu yönde ilişki

Altemeyer'in Yetkeci Kişilik Yaklaşımı

- Sosyal öğrenme kuramını temel almaktadır
- Yetkeci kişiliğin çocukluk dönemindeki öğrenmeler yoluyla geliştiği ileri sürülür.

Altemeyer'in Yetkeci Kişilik Yaklaşımı

Yetkeci kişiliğin 3 boyutu

1. Yetkeci saldırganlık
2. Yetkeci boyun eğicilik
3. Geleneksellik

Sağ kanat yetkeciliği ölçeğinde bu 3 boyut değerlendirilir, ancak sağın yetkeciliğine odaklanması eleştirilir

Sosyal Baskınlık Kuramı (Sidanus ve Pratto, 1999)

- Ekonomik artı-değer yaratan bütün toplumlar hiyerarşik olarak yapılıdır
- Hiyerarşik yapıda bazı gruplar baskın olurken diğer gruplar daha altta yer alır.
- Baskın gruplar olumlu sosyal değerlerden (iyi eğitim gibi), alt gruplar ise olumsuz sosyal değerlerden (kötü eğitim gibi) daha fazla pay alır

Sosyal Baskınlık Kuramı (Sidanus ve Pratto, 1999)

- Sosyal baskınlık yönelimi: Hiyerarşik yapıyı destekleme eğilimi
- Sosyal baskınlık yönelimi hiyerarşi arttırıcı uygulamaları destekleme ile olumlu yönde ilişkilidir.
- Meşrulaştırma mitleri: hiyerarşik yapıları rasyonalize etmeye yönelik ideolojiler (cinsiyetçilik gibi)
 - Meşrulaştırma mitleri sosyal baskınlık yönelimi ve hiyerarşi arttırıcı uygulamaları destekleme arasındaki ilişkide aracı bir rol oynamaktadır